

Credința și fapta

Foaie duminicală a parohiei "Toma Cozma"

Duminica a treia după Rusalii

Evangelia duminicii

Matei VI, 22-33

22. Luminătorul trupului este ochiul; de va fi ochiul tău curat, tot trupul tău va fi luminat.
23. Iar de va fi ochiul tău rău, tot trupul tău va fi întunecat. Deci, dacă lumina care e în tine este întuneric, dar întunericul cu cât mai mult!
24. Nimeni nu poate să slujească la doi domni, căci sau pe unul îl va urî și pe celălalt îl va iubi, sau de unul se va lipi și pe celălalt îl va disprețui; nu puteți să slujiți lui Dumnezeu și lui mamona.
25. De aceea zic vouă: Nu vă îngrijiți pentru sufletul vostru ce veți mânca, nici pentru trupul vostru cu ce veți îmbrăca; au nu este sufletul mai mult decât hrana și trupul mai mult decât îmbrăcămintea?
26. Priviți la păsările cerului, că nu seamănă, nici nu seceră, nici nu adună în jirnițe și Tatăl vostru Cel ceresc le hrănește. Oare nu sunteți voi cu mult mai de presus decât ele ?
27. Și cine dintre voi, îngrijindu-se poate să adauge staturii sale un cot ?
28. Iar de îmbrăcăminte de ce vă îngrijiți ? Luați seama la crinii câmpului cum cresc: nu se ostenesc, nici nu torc.
29. Și vă spun vouă că nici Solomon, în toată mărirea lui, nu s-a îmbrăcat ca unul dintre aceștia.
30. Iar dacă iarba câmpului, care astăzi este și mâine se aruncă în cuptor, Dumnezeu astfel o îmbracă, oare nu cu mult mai mult pe voi, puțin credincioșilor ?
31. Deci, nu duceți grijă, spunând: Ce vom mânca, ori ce vom bea, ori cu ce ne vom îmbrăca ?
32. Că după toate acestea se străduiesc neamurile; știe doar Tatăl vostru Cel ceresc că aveți nevoie de ele.
33. Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate acestea se vor adăuga vouă.

Ilustrare grafică realizată de Miruna-Ioana Nicolaev

Din tâlcuirea Sfintei Evanghelii

- Sfântul Teofilact al Bulgariei -

Dacă îți vei pironi mintea la grija pentru avuție, ai stins lumina, ai întunecat sufletul. După cum și ochiul curat, adică sănătos, luminează trupul, iar de este rău, adică bolnav, îl întunecă, așa și mintea se orbește de grijă. Iar dacă mintea se va întuneca, sufletul se face întuneric și, cu mult mai vârtos, trupul.

„Nimeni nu poate să slujească la doi demoni” - „Doi demoni” numește pe cei ce poruncesc cele împotriva, adică pe Dumnezeu și pe mamona. Iar noi facem domn al nostru pe diavolul, după cum și pântecelul ni-l facem dumnezeu; dar, Domn firesc și adevărat este Dumnezeu, iar mamona este nedreptatea. Vezi că este cu neputință ca cel bogat și nedrept să slujească lui Dumnezeu ? Fiindcă iubirea banilor îl îndepărtează de la Dumnezeu.

„De aceea zic vouă: nu vă îngrijiți pentru sufletul vostru ce veți mânca, nici pentru trupul vostru cu ce vă veți îmbrăca”.

De ce să nu ne îngrijim ? Pentru că grija îndepărtează de Dumnezeu. Iar sufletul nu mănâncă, pentru că este netrupesc. Și spune aceasta după obiceiul cel de obște, că se pare că nu rabdă sufletul să viețuiască în trupul lipsit de hrană. Dar nici nu oprește de a lucra, ci de la a ne da pe noi cu totul grijilor și da a ne lenevi în lucrul lui Dumnezeu. Iar de vreme ce se cuvine a lucra pământul, atunci să purtăm grijă și de suflet !

(continuare în pagina 3)

Akedia – între iubire de sine și dorință de confort

Vorbind despre demonul akediei Avva Evagrie afirma: ”Când năvălește acela, sufletul iese din starea sa firească și leapădă cuviința și frica Domnului, iar păcatul nu-l mai socotește fărădelege și la osândă și la chinul veșnic se gândește ca la vorbe goale. Pe Dumnezeu, este drept, Îl mărturisește, dar poruncile Lui nu le cinstește.

De-i bați în piept când se mișcă spre păcat, nu simte; de-i vorbești din Scripturi, e cu totul împietrit și nu ascultă. Îi amintești de ocara oamenilor și nu o ia în seamă. De oameni nu mai are rușine, ca porcul care a închis ochii și a spart gardul. Pe acest demon îl introduc gânduri îndelungate de slavă deșartă, ”și dacă nu s-ar scurta zilele acelea, nimeni nu s-ar mai mântui”.

Citind descrierile pe care le face monahul pontic manifestările akediei, realizăm că ne-am întâlnit deja cu acest demon fără a conștientiza acest lucru.

Akedia, care își are ascunse rădăcinile în iubirea de sine, nu este decât experiența unei supraevaluări excesive și nesănătoase a vieții materiale, pământești cu schimbările ei de soartă inevitabile.

Akedia este în strânsă legătură cu tristețea ca patimă, mai precis cu acea tristețe care nu are o cauză precisă ci este provocată de către diavol. Întristarea aceasta apare din imposibilitatea unei împliniri, din frustrarea neîmplinirilor dorințelor noastre difuze.

De asemenea, caracteristic acestei boli a sufletului e stârnirea simultană și de lungă durată a poftei și irascibilității. Akedia ia în cele din urmă toate formele unei depresii psihice, care în cazul cel mai rău poate sfârși în sinucidere, ca ultima tentativă disperată de a evada din ea.

Întâiul și cel mai sigur semn al akediei este o anumită instabilitate interioară manifestată printr-un semn de nemulțumire la adresa a tot ceea ce ne înconjoară de la oameni până la lucrurile materiale și prin incapacitatea de a duce la bun sfârșit o sarcină. Luăm ceva în mână doar pentru a-l pune jos.

În special la anahoreți, akedia ia forma ispitei „schimbării”: „râvnește să găsească altă chilie drept sălaș, fiindcă cea dintâi s-a făcut foarte urâtă și plină de umezeală din care se ivesc tot felul de boli”.

O altă ispitire a akediei este grija pentru sănătatea trupeză care ne acaparează grija pentru sănătatea duhovnicească.

Există însă manifestări care la prima vedere nu pot fi recunoscute ca atare. „Gândul akediei care-l face pe monah să urască lucrul mâinilor pe care îl

știe, vrând să-l învețe alt meșteșug care înaintează mai ușor și să fie mai puțin ostenitor...” Ispita de a socoti pe neașteptate munca, profesiunea învățată, drept izvor al disconfortului propriu, e atât de actuală zilelor noastre, când mulți dintre noi considerăm un chin fiecare zi de mers la serviciu care nu ne aduce satisfacțiile materiale mult dorite. Aceasta neplăcere aduce cu sine uneori învinovățirea „colegilor”, „superiorilor”, pe scurt semenilor, pentru nefericirea noastră și aducerea aminte a tuturor nedreptăților pe care a trebuit să le suporte de la aceștia.

Aceștia trebuie să înțeleagă că sunt prinși într-o luptă extrem de rară cu ei înșiși și că vrăjmașul nu e nici „instituția”, nici partenerul sau colegul, ci propriul „eu” rănit, ca urmare a „iubirii de sine”, izvorul celor 8 „gânduri” ale răutății: lăcomia pântecelui, desfrânarea, iubirea de arginți, mânia, întristarea, plictiseala, slava deșartă și mândria.

Devierea atenției și distracția sunt modalități aparente de a scăpa de acest demon. Aceste modalități nu suprimă răul și doar îl amână. În plus akedia revine cerând drept remediu doze din ce în ce mai mari până în momentul în care ne trezim mintea ancorată în principal în „distracție”.

Ca orice rău, demonul amiezii poate lua forme frumoase, îmbrăcând haina virtuții. În special în lumea monahală „să cercetezi bolnavii te imboldește cel căzut pradă akediei”. Acest „activism caritativ” născut din akedie îl face pe cel care îl practică nerăbdător, față de iubirea de semeni care îl face vrednic de iubire pe cel ce iubește.

Poate cea mai dezastruoasă consecință a acestei boli este dată de repercursiunile acesteia asupra vieții de rugăciune, adică neglijarea și nepăsarea în rostirea rugăciunii: „ne mișcăm în gură doar limba, altele ne imboldesc să căutăm cele ce trebuie rostite. Demonul akediei face ca atunci când ne ridicăm la rugăciune să pogoare peste noi ca o toropeală, apoi ne imboldește din nou la rugăciune și psalmodie, cu grăbire.”

Din nou luând forme frumoase, nu doar în cazul pustnicilor, demonul acesta „îndeamnă la râvna lui Ioan Botezătorul și a începătorului pustnicilor Antonie, ca neputând răbda această retragere îndelungată și neomenească, să fugă cu nerușinare părăsind-o, iar demonul să se laude zicând: «L-am biruit pe el !»”.

Și în cazul laicilor lucrurile stau asemănător: suntem ispitiți să ne rugăm doar cu gura, fără a îndemna deopotrivă mintea și inima să participe în rugăciune, care fără cele din urmă „elemente” nu este rugăciune, nu este convorbire cu Dumnezeu. În

special în cazul rugăciunii, calitatea este mult mai importantă decât cantitatea, în special în cazul „începătorilor”. De aceea să nu ne mulțumim doar cu prezența noastră fizică la Liturghie, ci să profităm de aceste momente pentru a antrena mintea și inima în stare de concentrare necesară din timpul unei adevărate rugăciuni.

Părinții Bisericii ne spun că akedia nu are o anumită virtute care să i se opună în mod direct și pe care să o căutăm în mod deosebit, pentru că akedia adună în sine toate patimile. Primul pas în lupta cu akedia este identificarea bolii acesteia de care suferim, înfruntarea ei și nu fuga de ea. Trebuie să încercăm restaurarea funcției poftitoare a sufletului. Un exemplu este înfrânarea excesului alimentar, un fenomen atât de larg răspândit astăzi: „Cine își stăpânește stomacul își micșorează patimile, dar lăsându-se biruit de mâncăruri își sporește patimile”.

În ceea ce privește consecințele akediei asupra vietii de rugăciune, Antonie cel Mare sfătuiește: ”Rânduiește-ți o măsură în orice lucru!”, căci akedia nu e nimic altceva decât ispita lipsei de măsură, fie prin inerție și trândăvie, fie, într-un mod mai puțin evident, prin exces și exagerare. Această măsură este importantă pentru a nu ajunge în pragul disperării și renunțării, atunci când încercăm să facem mult peste ce putem și suntem obișnuiți dintr-o dată. Referitor la monahii care se gândesc la părăsirea chiliei, este recomandată perseverarea în izolarea chiliei. Majoritatea oamenilor trăiește azi nu în „chilii”, ci în tot felul de situații la fel de strâmtorate, în familie, la serviciu, etc. Pentru aceștia, pe termen lung, simpla scrâșnire din dinți ar fi o atitudine mult prea negativă, ce l-ar fixa pe cel căzut pradă akediei încă și mai mult în starea de nefericire, în loc să-l elibereze de ea. Trebuie ca în locurile despre care știm din experiența că akedia le umple cu efectele sale dizolvante, să ridicăm un zid, o atitudine pozitivă, care să ne împiedice în genere de a mai cădea în akedie. Atitudinea pozitivă este de mare preț și în alte cazuri: ”Lucrul înfrânării este de a lepăda cu bucurie toată plăcerea gâtlejului”.

Și poate cel mai important factor în vindecarea de această boală a sufletului este răbdarea - „retezare a akediei”. Să ieșim din toropeala sufletească și trupească care ne cuprinde, să nu ne lăsăm biruiți de somnul trupului și al sufletului, să ne aplecăm asupra noastră și să căutăm să ne liniștim sufletul, să ne dobândim pacea sufletească.

A consemnat Irina Gheorghiu după Gabriel Bunge, Akedia, plictiseala și terapia ei după Avva Evagrie Ponticul sau sufletul în lupta cu demonul amiezii, Editura Deisis, 1999

Din tâlcuirea Sfintei Evanghelii - Sfântul Teofilact al Bulgariei -

“Au nu este sufletul mai mult decât hrana și trupul decât îmbrăcămintea ?”

Oare, Cel ce l-a dat pe cel mare – pe suflet - și trupul l-a zidit, nu va da El hrană și haină ? În cuvântul său despre dreapta socoteală, Cuviosul Petru Damaschinul zice: “Omul înțelept se nevoiește cu pricepere să-și micșoreze, pe cât se poate, micile trebuințe ale trupului, ca prin aceasta să ajungă să se îngrijească de puține, sau să nu aibă grijă deloc, ca să păzească poruncile. Fiindcă, în grija de multe, nici pe sine însuși nu se poate vedea cineva. Cum poate să vadă atunci cursele vrăjmașului, gătite înainte de vreme ? Căci vrăjmașul nu obișnuiește totdeauna să facă războiul la arătare, cum zice Sfântul Ioan Gură de Aur. Dacă ar face așa, nu am cădea ușor mulți în cursele lui, ca să fie puțini cei ce se mântuiesc, cum zice Domnul. De aceea, când vrea să-l arunce pe cineva în cele mari, îl face să nesocotească întâi cele mai mici și arătate: înainte de curvie, privirea deasă și neînfrânată; înainte de ucidere, mânia ușoară; înainte de întunecarea cugetării, împrăștierea scurtă; și înainte de curvie, privirea deasă și neînfrânată; înainte de ucidere, mânia ușoară; înainte de întunecarea cugetării, împrăștierea scurtă; și înainte de acestea, iarăși, așa-zisa trebuință neapărată a trupului. Pentru aceea, Domnul, știind mai înainte toate, ca Unul care este Înțelepciunea Tatălui, luând-o înaintea uneltirilor diavolului, poruncește oamenilor să taie dinainte de vreme pricinile, ca nu comva, socotind că cele mici sunt fără de primejdie, să cadă jalnic în păcatele cele mari și înfricoșate”. (*Filocalia românească*, vol. 5, *Despre dreapta socoteală*, Editura Humanitas, București 2001, pp.119-120).

“Priviți la păsările cerului, că nu seamănă, nici nu seceră, nici nu adună în jitițe și Tatăl vostru Cel cersesc le hrănește. Oare nu sunteți voi cu mult mai presus decât ele ?”

Ar fi putut aduce pildă pe Proorocul Ilie sau pe Înaintemergătorul Ioan, dar pomenește păsările, pentru ca să ne rușineze, căci suntem și decât acestea mai necuvântători, iar Dumnezeu le hrănește și pe acestea punând în ele cunoștința cea firească de a aduna hrana.

“Și cine dintre voi, îngrijindu-se, poate să adauge staturii sale un cot ?” Aceasta zice arătând că, măcar de te îngrijești, nimic nu împlinești, de nu va voi Dumnezeu. Deci, pentru ce, în deșert, însuși te sfărâmi ?

“Iar de îmbrăcămintea de ce vă îngrijiți ? Luați seama la crinii câmpului cum cresc: nu se

ostenesc, nici nu torc. Și vă spun vouă că nici Solomon, în toată mărirea lui, nu s-a îmbrăcat ca unul dintre aceștia”.

Ne rușinează pe noi nu numai prin necuvântătoarele păsări, ci prin crinii cei ce se veștejesc; căci, dacă Dumnezeu pe aceștia astfel i-a împodobit, măcar că nu aveau nici o trebuință, cu mult mai vârtos va împlini trebuința hainelor noastre. Și mai arată Domnul Hristos că oricât te-ai îngriji, nu vei putea să te împodobești precum crinii, căci nici Solomon cel preînțelept și prea desfătat, întru toată împărăția sa, nu s-a putut îmbrăca în acest chip.

Iar dacă iarba câmpului, care astăzi este și mâine se aruncă în cuptor, Dumnezeu astfel o îmbracă, oare nu cu mult mai mult pe voi, puțin credincioșilor ?

De aici învățăm că nu se cuvine a ne îngriji pentru podoabă, că aceasta este a florilor celor trecătoare. Deci, tot cel care se împodobește, iarbă este. Iar când spune “voi”, îi numește pe cei cuvântători (făpturile raționale), cărora le-a zidit sufletul și trupul. “Puțin credincioși” sunt cei care se îngrijesc, că dacă ar avea credință desăvârșită către Dumnezeu, nu s-ar îngriji neîncetat și cu înverșunare.

Deci, nu duceți grijă, spunând: ce vom mânca, ori ce vom bea, ori cu ce vom îmbrăca ? Că după toate acesta se străduiesc neamurile.

Nu oprește a mânca, ci oprește a spune: “Ce vom mânca ?” Așa se întreabă cei bogați de cu seara: “Ce vom mânca mâine ?” Vezi, așadar, că oprește desfătarea și neînfrânarea !

Știe doar Tatăl vostru Cel ceresc că aveți nevoie de ele. Căutați mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate acestea se vor adăuga vouă.

Împărăția lui Dumnezeu este dobândirea bunătăților, iar acestea se câștigă prin dreptate. De aceea, celui ce caută cele duhovnicești, i se adaugă și cele trupești, dintru iubirea de dăruire a lui Dumnezeu. Învățăm de la Sfântul Isaac Sirul acestea : « Cel ce are inima scufundată cu totul întru cele pământești și mănâncă pururea țărână, împreună cu șarpele și nu se îngrijește deloc de cele ce plac lui Dumnezeu, ci se ostenește cu toate cele trupești și e desprins și gol de toată virtutea, din pricina întâlnirilor neîncetate și a împrășterii din mândrie, căutând alte și alte pricini pentru acestea, este cu adevărat căzut de la bine, din pricina acestei nepăsări și lucrări »

(*Filocalia românească*, vol. 10, Cuvântul XXII, București, 1981, p.118).

De vorbă cu Bunul Dumnezeu

- Ai vrea să-Mi iei un interviu, deci.....zise Dumnezeu.
- Dacă ai timp.....i-am răspuns. Dumnezeu a zâmbit.
- Timpul Meu este eternitatea.....Ce întrebări ai vrea să-Mi pui?

- Ce Te surprinde cel mai mult la oameni?

Dumnezeu mi-a răspuns:

- Faptul că se plictisesc de copilărie, se grăbesc să crească.....iar apoi tânjesc iar să fie copii; că își pierd sănătatea pentru a face bani.....iar apoi își pierd banii pentru a-și recăpăta sănătatea. Faptul că se gândesc cu teamă la viitor și uită prezentul iar astfel nu trăiesc nici prezentul nici viitorul; că trăiesc ca și cum nu ar muri niciodată și mor ca și cum nu ar fi trăit.

Dumnezeu mi-a luat mâna și am stat tăcuți un timp.

Apoi am întrebat:

- Ca Părinte, care ar fi câteva dintre lecțiile de viață pe care ai dori să le învețe copiii Tăi?

- Să învețe că durează doar câteva secunde să deschidă răni profunde în inima celor pe care îi iubesc.....și că durează mai mulți ani pentru ca acestea să se vindece; să învețe că un om bogat nu este acela care are cel mai mult, ci acela care are nevoie de cel mai puțin; să învețe că există oameni care îi iubesc dar pur și simplu încă nu știu să-și exprime sentimentele; să învețe că doi oameni se pot uita la același lucru și că pot să-l vadă în mod diferit; să învețe că nu este suficient să-i ierte pe ceilalți și că, de asemenea, trebuie să se ierte pe ei înșiși.

- Mulțumesc pentru timpul acordat....am zis umil. Ar mai fi ceva ce ai dori ca oamenii să știe?

Dumnezeu m-a privit zâmbind și a spus:

- Doar faptul că sunt aici, întotdeauna cu voi.

Text cules de Damiana Mărgineanu

Publicație editată de parohia TOMA COZMA
Str. Toma Cozma, nr. 41, cod poștal 700 554, Iași,
tel/fax **211 273**, e-mail: margineanu@mail.dntis.ro
Preot paroh: Mihai Mărgineanu
Preot II: Viorel Mihalache
Secretar redacție: Vasilica Onofrei

Se distribuie prin pangarul parohiei. Pentru susținerea acestei publicații, dar și pentru activitățile culturale și filantropice ale parohiei, primim donații în contul IBAN RO38 RZBR 0000 0600 0027 6450 deschis la Raiffeisen Bank.